

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Epistolæ Præpositorum Generalium Ad Patres Et Fratres Societatis Jesu

Oliverius, Horatius

Pragae, 1711

XIV. Ejusdem ad PP. & FF. Societatis Jesu. Anno 1599. 8. Maji. Quis sit
Orationis, & Pœnitentiarum usus in Societate Nostra.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55386](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55386)

Præpositorum Generalium
Societatis JESU

XIV.

R. P. N.

CLAUDII
AQUAVIVÆ

Præpositi Generalis V.

Nona,

Ad Patres & Fratres Societa-
tis JESU.

Anno 1599. 8. Maji.

*Quis sit Orationis & Pœnitentia-
rum usus in Societate, juxta no-
strum Institutum.*

Nonnullorum animis aliquando de
Constitutionum & Regularum in-
telligentia simul & praxi, qua de
pœnitentiis & orationibus præcipiunt, in-
fedisse dubitationem accepimus. Itaque
optimum factu judicavimus, pro ea quæ no-
bis incumbit ex officio cura, aliquot super
ea

ea re capita, quàm fieri poterit breviter enodare.

Finis Societatis.

1. Finis nostræ Societatis est, salutem & perfectionem proximorum etiam salutem & perfectionem accuratè promovere: cum illo tamen in fine utrumque discrimine, ut qui nos spectat, eo qui proximi rem attendit potior sit, beatur, tam propter unicuiusque viciniam obligationem, quam propter bene confectæ caritatis ordinem, & maximè, quod postremus priori illi velut fundamento nixus ita fulciatur, ut hoc labefactato, corruat & collabatur necesse sit. Eapropter primi illius assequendi rationes, incrementum planè sapientia, B. P. N. I G N A T I U S plurimas nos edocuit, sed nullam orationis & mortificatione, de quibus aliquid jam dicendum est, uti sumus, efficaciorum commendavit, quas superiori Patrum nostrorum memoriam diuturna viri sanctissimi experientia edocuit validissimas esse testatum reliquerunt.

*Orationi
tempus
quod tribuendū?*

2. Et ut ab Oratione ducatur exordium, quod ad destinatum illi tempus attinet, primùm dico: Tametsi liberum non est Scholasticis, multum in illa temporis loco locare, modo studiosè caveatur, ne interferat solidarum virtutum, & religioso vitam mor; ut nec etiam ita variis pœnitentiariis

fictionibus corpus atterere; propterea quòd
litterarum studiis, quæ totum pæne desi-
derant hominem, addicantur: quæ si ad ma-
jorem Dei gloriam, & proximorum utilita-
tem sincera mentis acie colliment, ipsi non
modò gratam æquè tum temporis, verùm
etiam, quod ipsæ perhibent Constitutiones, 4. Par. c.
divinæ Majestati rem faciunt gratiorem; 1. §. 2.
nihilominus tamen Professis, & formatis
Coadjutoribus, de quibus tamquam certum
ducitur, quòd in viros spirituales evaserint,
& qui sic in via Christi Domini Nostri pro-
fecerint, ut per eam currere possint, nullam
regulam præscribendam judicavit, nisi
quantum corporis valetudo, & externæ oc-
cupationes caritatis atque obedientiæ per-
mittunt; dum tamen semper Confessarius
consulatur, & ubi dubium acciderit, quid
conveniat, res ad Superiorem deferatur, ut
expressè habet sexta pars Constitutionum. 6. Par. c.
Etsi verò postmodum Congregatio Gene. 8. §. 1.
ralis singulis horam meditationi impenden-
dam definivit; ea tamen est illius mens, ut
ad longiorem nemo quidem per hoc tenea-
tur, nemo pariter ab illo tempore exima-
tur: non tamen ullatenus Constitutionem
abroget, aut ei quadantenus deroget, quin,
sub ea qua superius exposui ratione, utrius-
que ampliandi libera facultas omnibus per-
mit-

T

mit-

mittatur. Quamobrem dum quis probabiliter audeat sibi polliceri, fore ut in immoderato labore valetudinem lædat, in officiis proximo præstandis desit, aut efficiat, nec in obedientiæ mandatis ea par est alacritate exequendis tardior præbeat, integrum ei relinquitur quidem temporis ad profectum suum magis futurum videbitur, id omne tempus præ commentationi, vel lectioni, non merita laude, quàm merito assignare. Quamvis verò spectat ad studium in officio suo fungendo, ad disciplinam & communitatis ordinem, ut est recreatio, & denique ad necessariam post toleratos ministerii sui labores cessationem, constat omnia superiori exceptionis formulæ, obedientiæ nimirum & valetudinis, ceterorumque prius commemoratorum capitum in se comprehendi.

*Modus,
& materia
Orationis.*

3. Quod si vel modus attendatur materia, qui se jam sæpius piis illis commentationibus exercuerunt, longoque facilitate in orando sunt assecuti, illis nec certum argumentum, nec ratio singulari videtur esse præscribenda. Spiritus enim Domini, qui laxissimis habenis ferri solet per innumerabiles animorum illustrationum, & sibi arctissimè devinciendorum vi-

quasi frenô , sic finibus denotatis non est
coërcendus : & nos , ut non minus piè quàm
prudenter bonæ memoriæ P. Natalis in
hunc sensum aliquando pronuntiavit , divi-
no Doctore par est quidem obsecundare ,
sed non licet antevertere. Quare ut absur-
dum foret , & prudentiæ legibus alienum ,
Societatis nostræ hominibus penetranda na-
turæ divinæ mysteria , infinita per omnem
modum Dei supremi attributa pervestiganda ,
hypostasi triplicem unitatem , & natura
simplicem Trinitatem rimandam & per-
scrutandam peculiari penso dictare ; ita fo-
ret absurdissimum illis commentandis , qua-
si nostro repugnantibus Instituto , cuiquam
interdicere. Non tamen imus inficias in
hoc meditandi genere nonnulla interdum ,
ex eorum qui minus illo prudenter utuntur
vitio , mala suboriri , dum illi scilicet effe-
ctum ex eo planè contrarium assequuntur :
ut cum , exempli causa , indè reportant
bonam de se , quòd sublimia speculentur ,
opinionem ; de eo verò qui res simplices ,
nec ita reconditas rimetur , æstimationem
viliorem ; aut pervicax in decernendo judi-
cium ; vel obfirmatum ad spirituales , qui-
bus illic mens perfunditur , voluptates fru-
endas , animum. Hæc namque omnia pa-
rem & obedientiæ injuriam , & animorum

zelo inferunt detrimentum. Itaque hu
 notæ homines, non ut contemplati
 ut certissimis adversarii laqueis irretiti
 templantes expediendi sunt: imò etiam
 terdum ab illa inani & falsa contempla
 ne segregandi, & in viam reducendi. Ne
 que tamen ea re veritati reluctandum
 aut testatissimæ Sanctorum Patrum expe
 rentiæ refragandum, & habenda despic
 contemplatio, vel ab ea Nostri prohibe
 di: cum illud plurimorum Patrum senten
 tiâ suffragioque perspectum sit & expl
 tum, veram perfectamque contempla
 nem potentiùs & efficacius altera quib
 piarum meditationum methodo, super
 entes hominum animos frangere atque
 tundere, pigritantes ad obeunda Super
 mandata vehementiùs incitare, & langu
 tes ad salutem animorum procurandam
 dentiùs inflammare.

*Fructus
 ex Ora-
 tione col-
 ligendus.*

4. Jam verò quod à plerisque sole
 surpari, cum asserunt omnem orationis
 stræ vim & efficientiam ad aliud refer
 dam esse; neque committendum, ut et
 nuda sit & solitaria contemplatio; si re
 intelligatur, extra omnem reprehensio
 aleam est constitutum: imò & eorum
 quò, qui deinceps significabuntur, motu
 Prædecessoribus nostris responsum aliqua

do fuit & scriptum. Primus est, non illic
Nostris consistendum esse, ut interno illi
orationis gustui adhærescant, & permodi-
ca dulcedine deliniti, nihil uberius fructus
illinc ad se derivare, ad vitam morésque
rectè formandos, aut virtutes sibi compa-
randas elaborent: ita ut, verbi gratia, post
pensitatam solerti contemplatione Servato-
ris hominum, quæ in acerbissimis dolorum
perpefforum cruciatibus eluxit, patientiam,
post abjectionem illam accuratè discussam,
post fervorem & eum, quo violentissimè in-
cendebatur, zelum animarum, iisdem, qui-
bus antea, impatientiæ superbiæque stimu-
lis agitentur. Verùm hic orationis fructum
ad aliud referendi modus, Religiosis ho-
minibus communis est, & omnibus qui se
contemplationi dedunt, usurpandus. Al-
ter est, ut in contemplatione mens nostra
divinæ caritatis ignibus exardescat, & in
Deum, quem summè bonum, summè dili-
gendum intelligit, amore feratur inflamma-
to: ex quo deinceps acris illa desiderii flam-
ma subsultet, ab amore sui tamquam à vin-
culis & custodia evolandi, & Deo Opt. Max.
fideliter in omnibus famulandi, simul eti-
am omni conatu annitendi, ut tantum & ta-
le bonum, tam expetendum cognoscatur
ab omnibus diligenter, & ametur singulari-

ter. Ea tamen lege, ut cum ita præponitur Deo placere, ita sui Instituti normam tenere, ita expedire, vel denique ita jubere intelliget, se libenter ab illa suavitate, grati contemplationis sensu sejungat: demumque concepti in illa fornace pietatis ardore, & eum ad agendum inflamment, eos quibuscum agit, laudabili religiosæ exempli incendiant. At verò qui se solitariæ Monasticæ mancipavit, & solitariæ religioni addixit, cum id Deo cordi esse velit, ut juxta illud quod proficitur

Psal. 45. *genus, placidissima illa quiete perfruatur*
 11. *vacet & videat, quoniam suavis est Dominus*
 satis habere debet, cellæ suæ conclusus, gustus, proximum ferventi precum suorum auxilio impertire. Tertius denique studiosus est, ut sacrarum paginarum sensa, & que nostræ vera principia, ea mente meditemur, ut intelligentia comprehensa, deinceps ea rudium populorum animis didicere docendoque instillemus. Quod si tantum quisquam sentiat Meditationis nostræ studium, hoc postremo sensu ad aliud spectare, ut ex vi naturæ suæ, non etiam tenentur ad amandum Deum, aut cognoscendum Deum; imò sic asserat Societatis hominibus nunquam licere, Deum unicum diligendum vel intelligendum in oratione sibi præ-

ponere, sed ita perpetuo ei meditationem instituendam, ut re ipsa semper ad aliud intendat, neque sit ei liberum aliquid eorum, quæ non referantur ad aliud, meditari; is dubio procul errat, & in alium sensum hanc propositionem detorquet, quam vel Doctorum auctoritas, vel contemplationis natura patiatur. Nec enim quispiam rectè pronuntiaverit, ideò à me Deum amari, ut aliquid ei gratum exequar, contra potius illud eapropter exequi censebor, quod illum amem, & amoris illius stimulis ad opus illud aggrediendum & perficiendum impellar.

5. Et quoniam superius commemorata magni ponderis habenda sunt & momenti, contraham in pauca, quæ jam explanata sunt, de eo quod inter meri contemplativi (puta Carthusiani, aut alterius cujuslibet) & unius è Nostris orandi rationem discrimen intercedit. Primum enim, tempus in utroque diversum est. Etenim ille id omne quod potest temporis, quoniam aliis negotiis non distinetur, in orando consumit: hic succedentibus sibi in desinente serie negotiis, pietatis exercitia, & animi cultum sæpius interrumpere cogitur. Ille tametsi corporis vires labore illo precatationis longioris multum enervet atque debilitet, modo tamen valetudinis apertum periculum

Discrimen inter contemplandi, & meditandi modum.

non incurrat, nihil à professione sua
 num admittit, cùm se minùs idoneum
 obeunda cetera suæ religionis munia
 efficiat: hic verò, quia multa, neque
 diocria bona, vocationi suæ conformia,
 illa corporis divexatione, & virium defatigati-
 one impediatur, dum immoderatis illis labo-
 ribus plùs justo se conficit, fines sibi à
 & Religione constitutos prætergreditur.
 Ille vix unquam ex obedientiæ mandati
 meditatione, in qua suæ vocationis præ-
 ceptum caput est collocatum, distrahitur:
 hic identidem aliò, quò scilicet eum voca-
 tio sua deducit, abducitur. Postremò
 tamquam in portu suo, sic in hoc exercitio
 jucundissimè acquiescit, & tentationi
 re debet, quotiescumque aliud quidquam
 in his commentationibus suis spectare
 vocatur: hic contrà, si propter eam, quæ
 in hoc sanctæ quietis otio voluptatem
 peritur, ad opus in Domini vineam egre-
 cunctetur, in potissima suæ vocationis
 te insigniter deficit. Ille solitudinem
 & silentium, ut ea, quibus in oratione
 ne plurimùm juvatur, subsidia; & quia
 nil aliud proficitur, utrumque sanctum
 inviolatum religiosissimè custodit: hic verò
 quatenus Instituti sui mediis, nec
 sunt obstaculo, secessum eundem ab huius-
 ma-

mana consuetudine, silentiũmque consecra-
tur. Et eam ob rem , ut se ab hominum
familiaritate sponte segregat, & silentium,
dum licet decetque , observat; ita pariter
utrumque , cum vel obedientia vel caritas
exigit , non sine merito saepius interrumpit.
Non enim debet permittere , ut eum
captandæ quietis illius amor ab accurandis
proximi commodis retardet : debet tamen
hoc tenere , quod Superioribus B. Grego-
rius faciendum suggerit : *Internorum curam,
exteriorum occupatione non minuens ; exte-
riorum providentiam, in internorum sollicitu-
dine non relinquens.*

6. Quia verò crebris negotiorum tu-
multibus sanctæ contemplationis tranquil-
litas in Societate frequentissimè interturba-
tur, illud in Nostris desiderabat Beatus Pa-
ter IGNATIUS (non quò forent minùs
studiosi ad tempus aliis occupationibus suf-
furandum, & in se colligendis conferendum,
sed nè proximi curam ideò intermittere, &
opere imperfecto se recipere cogerentur)
ut in omni loco constituti, & quibuslibet
implicati negotiorum vinculis, per aspira-
tiones tamen frequentatas mente ad Deum
evolarent ; cumque locorum ubicumque
præsentem invenirent ; & hoc peroptimum
orandi genus existimarent, cum sua omnia

*Inter oc-
cupatio-
nes mens
ad Deum
evolet.*

ad Dei cultum & gloriam amplio-
 rem carent. Hic tamen aliquid adhiberi di-
 ctionis necesse est. Nam si purè solitari-
 pera, & externa ministeria attendamus,
 sensu orationis nomen ferre possunt & si-
 nere, quo viri sancti solent asserere, qui
 is ab oratione non desistit, qui à recta or-
 ratione non discedit. At si illam mentis
 Deum sursum intentionem, & oblationem
 quâ se Domino suo mens in oratione con-
 crat, intelligamus; hæc una veræ orationis
 appellationem promeretur, quam, ut ha-
 tatur S. Basilii, omni temporis puncto
 bebimus usurpare, tum immortales Deo gra-
 tias agendo, tum in supremam illius ma-
 statem mentis oculum defigendo. Tum
 mum enim verè & perfectè, *Sinè intermissione
 orabimus, ubi omnis prorsus vita nostra
 atque institutum divine nos conformaverit
 luntati; sic ut vita ipsa dici & esse promeretur,
 continens quadam & indivulsa oratione.*
 Animadvertendum tamen occurrit, hæc
 propriè non esse profundam illam altitudinem
 de rerum nostrarum statu, de natura Divina
 na, vel æternæ beatitudinis gloria, quæ
 sui notitiam absolutamque rerum cælestium
 um cognitionem desideratur, considerationem
 nem: deinde verò vix, ac nè vix quidem
 id genus aspirationum ab eo exerceri possunt.

qui non antè diuturno & diligenti usu consuetudinem orationis contraxerit; animùmque peregregiè comparatum habuerit. Ut enim verissimè dicam, animi illa in sublime iterata familiariter ejaculatio, verè fructus qui ab oratione reportatur, reputanda est. Unde præclarissimè D. Gregorius in illa verba, *Sinè intermissione orate*, docet hoc 1. Thes. 5. 17. eum, qui perfectus non sit & numeris suis absolutissimus, præstare non posse: itémque illum qui propter tenuitatis imbecillitatem humi serpit abjectus & terrenis affixus, tantò minus non interruptè hoc effecturum, quantò magis in ipso orationis tempore per continuam mentis ad alia evagationem, à divina præsentia quasi fugere deprehenditur.

7. Sit igitur indubitatum, hanc Dei præsentis intuendi exercitationem esse pietatis plenissimam; & Societatis operis, quæ tam piè proximi bonis insudant, admodum necessariam: non sic tamen, ut illa una contenti esse debeant, nec secessum etiam & otium suum studiosè captent, aut se donum illud affecuturos confidant sinè peculiari re-collectionis studio, quam in eum finem curare debent, non internam modò ab omni strepitu, & tumultu rerum mundanarum, & suarum cupiditatum; verùm & externam loco & tempore debito retinendam, modò ut

Quo tamè solo contenti non simus.

300 Ep. XIV. R. P. N. CLAUDII AQUAVIVAE
ut ullatenus, quod sæpe fuit inculcatum
aut obedientia non lædatur, aut animorum
auxilium non retardetur.

*Mortifi-
cationes
non negli-
genda.*

*Exam. c.
1. §. 6.
Habetur
Reg. 4.
Summar.*

8. Jam verò tum internæ, tum exte-
næ mortificationes, non solum à B. P. N.
in aliis Religiosis ordinibus liberaliter
dantur; sed etiam ipsi nostræ Societatis
nixè commendantur. Et quamquam ad
jorem Dei gloriam magis pertinere cre-
dit, ut nullas haberemus pœnitentias ex
ficio persolvendas, sed ut eas sibi quis
posset assumere, quæ viderentur cum
probatione Superioris ad majorem sui spi-
ritûs profectum convenire, & quas pro
eundem finem Superiores eis possent im-
ponere. Quamquam itè in quarta Con-
stitutionum parte, ubi de Scholasticis agitur
propter eam, quæ valetudinis ipsorum
haberi debet, curam, & occupationis in-
structionem, quemadmodum de oratione
dixit, ità & de mortificationibus monet,
multum illis eo tempore loci tribuendum.
Nihilominus tamen perspicuum est ex
tertio partis sextæ, provecis eum & spiri-
tualibus, quales ponit esse Professores
Coadjutores formatos, nec mortificationum
nec orationis certum modum definire,
discretæ cujusq; caritati ex Confessarii con-
silio, & Superiorum in dubiis responso, de-
terminandum permittere.

9. V.

9. Verùm, ut arbitror, nulli super ea re dubium unquam inhæsit. Hoc tantum nonnullos angit, quod Societatis nostræ labores, & varia officiorum impedimenta, maximam hac in parte moderationem petere videantur. Quibus ut satisficiam, & animos omni scrupulo levem, statuendum est primò, qui hîc in excedendis modi terminis errores admittuntur, non solùm à B. P. N. *Modus in illis adhibendus.* Cap. 2. §. parte tertia, quod & regulâ 48. Summarii Constitutionum continetur; sed etiam à D. Augustino in sua regula, S. Basilio, Cassiano, D. Bernardo, omnibus denique Ducibus in via Domini improbaros, quòd nocuum afferre, & majora bona soleant impedire, ut B. P. N. admonet: & ipsemet de se B. Hieronymus testatur in hæc verba: *Experientiâ didici, asinum cum lassus fuerit, diverticula querere.* Sanctus item Bernardus, ut oculatus testis asserit, æqualium suorum pleròsque attrita per immoderatos ardoris effervescentis impetus valetudine, amatores cultorèsque sui in tantum postea factos fuisse, ut nemo non quereretur, nemo non eorum delicata vivendi ratione offenderetur. Nam, ut prudenter notat Humbertus in regulam S. Augustini, verum quidem est, ei qui prædicationibus, & laboriosis aliis operibus vacat, jumenti sui curam, ut

ut multorum dierum iter emetiri possit, rendam esse: item illi, cui servilem operam alius præstat, cavendum esse, nè dum nimio pondere premit, opprimat; & fractus & exhaustus in morbum incidat, ei postmodum dominus cogatur ministrare. Tamen etiam, ut idem ille monet, à carnis nostra cavendum est solerter, quæ ut astuta vulpecula gallinæ rapiendæ gratiâ se tuam sæpe mentitur, simillimè licet non possit, se tamen infirmam & invalidam fraudulenter simulare non veretur. Quin & B. P. N. IGNATIUS, qua parte de moderando in Exercitiorum libello disertè apertè significat, in pœnitentiis intendendis persæpe nos subdolæ carnis affectibus seduci; persæpe falsa persuasione delibata qua ad credendum impellimur, tam grava à nobis sine valetudinis evidenti detrimento afflictationum asperitates non posse tolerari. Neque verò sufficit erga illas macerandæ rationes animo bene affici, nisi pariter ipsa, eas animosè in seipsos usurpent, & convertant. Earum enim usus juvat plurimum, meriti palmam amplificat, & omnes quæ pullulare possent in hoc colendo exercitio, difficultatum aut molestiarum spinas aculeosve vel retundit, vel stirpitus educat.

10. Nec verò etiam id existimandum est pœnitentias in impudicos lascivientis carnis impetus tantum debere adhiberi, cum non ad id solùm efficaces, sed ad sexcenta alia in virtutum studio non mediocriter conferre perhibeantur. Divus idcirco Hieronymus ad Celantiam matronam (aut, ut verius loquar, S. Paulinus, cujus ea epistola probabilius esse judicatur) locum illum Pauli discutens, *Castigo corpus meum*, innuit planissimè, non id solùm propter corporis castitatem in integrum conservandam ab Apostolo factitatum, ut quidam imperiti putant: *Non enim huic tantummodo, sed omnibus omnino virtutibus abstinentia opitulatur; neque magna aut tota Apostoli gloria est non fornicari: sed hoc agit, ut castigatione corporis erudiatur animus, quantoque nil ex voluptatibus concupiscit, tanto magis possit de virtutibus cogitare.* Sed neminem, ut opinor, latent de mortificatione externa fructus uberrimi promanantes, non itèm permulta, quæ Religiosos, maximè verò operarios, ad illam magni faciendam possunt incitate, argumenta. Quorum aliqua, præter ea quæ traduntur à B. P. N. in Exercitiorum libro, Cap. 49. bellè Humbertus loco superius annotato, recenset. Illud verò errori gravissimo affine est, affirmare, internam illam nobis satis esse

*Varii
mortifica-
tionũ fructus.*

*1. Cor. 9.
27.*

Cap. 49.

esse mortificationem, resignationem, obedientiam, aliasque generis ejusdem virtutes; nec esse quod viam illam asperam a Sanctis Patribus tritam & calcatam infiltant. Licet enim B. P. N. singulari cum prudentia, propter maximam naturarum, numerum, negotiorum, munitiorum, aliarumque circumstantiarum in Societate varietatem nihil ex vi regulæ æqualiter ab omnibus observandum injunxerit; non ideo tamen ipsa regula, eademque Constitutio, mentem suam & voluntatem satis evidentibus indiciis convincendam non patefacit: ut omnis dubii cardo versatur, ut quæ merito critas custodienda sit, habeatur.

Mortificationes tribus commensuranda.

1. Fini Societatis.

2. Mediis ejus.

11. Si quis tamen propius animadvertat, omnis ille modus à tribus capitibus, qualis esse debeat, nullo negotio apprehendetur. Primum est Societatis finis alterum, quibus uti solet, media: tertium ipsius Constitutionis verba. Et quoniam à nobis & perfectio propria, tum de proximi, ut scopus attenditur, quæcumque mortificationes fini illi non erunt in augmento, sed magis adjuncto, neque nimis nec immoderatae, habita ratione finis, dicandæ sunt. Media verò quàm plurimæ censentur: ad usum quidem nostrum, Regulæ: ad bonum proximi, munia omnia,

ve prædicationum, sive confessionum ex-
dem recipiendarum, sive lectionum. Quamob-
rem quæcumque mortificationum genera
impedient, aut ita debilitabunt, ut commo-
dè vacare non liceat iis, quæ vel propria
profectûs singulorum necessitas exiget, vel
imperabit obedientia, vel externa illa mini-
steria flagitabunt, indiscretæ Nostris & im-
modicæ, licèt fortassis in solitario modera-
tæ viderentur, existimandæ sunt. Restat
extremum caput, quod verba Constitutio-
nis observanda suggerebat, quæ tam plana
sunt, tam liquida, loco signato, parte sextâ,
ut vix ullum dubitationi locum reliquum
esse patiantur. Etenim præter illam Re-
gulam, quam in universum ponit sub finem
paragaphi primi ipso initio, duo tangit ca-
pita, quorum alterum corporis valetudi-
nem, alterum occupationes à caritate, vel
obedientia profectas intuetur.

3. *Verbis
Constitu-
tionum.*

12. Hæc cùm ita sint, ut breviter o-
mnia replicemus; Pœnitentiæ, quæ ad il-
lam normam comparatæ, modum non su-
perabunt, nequaquam ut Instituto alienæ
haberi debent aut appellari, quas etsi ille
frequentet, hic omittat, singularitas tamen
non est censenda, dum aliquis ut suæ pieta-
ti singulariter satisfaciât, officium tamen
ceteris commune non prætermittit. Cujus

*Assumen-
da in mē-
sura dis-
creta cha-
ritatis.*

V

rei

rei disertissimis verbis conceptum Gen in n
 lis Congregationis decretum habemus nim
 omittam constantem omnium Theolo tur
 rum hac in re sententiam, *Quod non Nat*
net ad singularitatem si quis jejuset, alia fitu
jejunantibus, &c. Securè igitur juxta ma
 suram discretionis in sanctæ caritatis affe mu
 eas sibi, quas convenire duxerit, quider
 assumat; nec alius alium vel judicet nos
 vel contemnat. Ità S. Augustinus De pro
 ribus Ecclesie disputans, quarumdam jun
 gregationum meminit, quas ipse Mediu bus
 & Romæ vitæ sanctimoniâ florentes nis
 rat, in quibus licet singularis abstine em
 viri Deo militarent, neminem tamen à D
 sterum illud vivendi genus hortabant etia
 neminem, quod amplecti non posset, juv
 nabantur: ut nec etiam è contra de ullo obt
 te huic addiceret, malè sentiebant. ma
 ut præclarè vir ille sanctissimus eni
 tiff

Et juxta Superioris vel Confessarii judicium, *Caritas præcipuè custoditur, caritati caritati sermo, caritati habitus, caritati aptatur.* Jam cui quisque sit oneri fer
 do par, cui minor, Confessarii & Superior
 erit judicare, simul & studiosè cavere, ut
 alterutram partem quoquo modo peccet
 Illud verò quod à nonnullis minùs forte
 gitantibus fertur, profectum spirituale
 non in pœnitentiis & mortificationibus
 &
 mi
 Ma
 ter
 nu
 am
 &

in momenti majoris virtutibus, obedientia
 nimirum, & aliis generis ejusdem constitu-
 tum esse, non est universim accipiendum.
 Nam si velint profectum non esse in his po-
 situm, hoc est, hæc non esse ipsam & ger-
 manam perfectionem; id quidem certissi-
 mum est; sed non jam controversum, cum
 idem ipsum de sexcentis aliis, quæ Regulæ
 nostræ à nobis seriò petunt, possit verissime
 pronuntiari. Hæc tamen media sunt & ad-
 jumenta non vulgaris utique facultatis, qui-
 bus ad virtutes adipiscendas, & perfectio-
 nis viam fideliter ex Regularum præscripto
 emetiendam, uti debemus. Itaque semper
 à Dei servis in omni Religiosorum familia,
 etiam eorum, qui se ex animi sui sententia
 juvando proximo totos consecrassent, fuit
 observatum. Nec est quod illis nos quasi
 majora exequentes anteponamus: quidquid
 enim de hac ætate sentiendum sit, explora-
 tissimum est eos omnes in ipsis incunabulis,
 & nascentis Religionis ardoribus, gravissi-
 mis occupationibus, cum insigni sanctæ
 Matris Ecclesiæ fructu & gloria fuisse in-
 tentos.

13. Cùm verò etiam existant fortè non-
 nulli, qui non modò non probant, sed eti-
 am culpant, quòd Superiores ad orationes
 & pœnitentias plures quàm Regula jubeat

*Superio-
 ris ex hac
 parte ju-
 dicium.*

adhortentur, hoc ampliùs addendum
 Nempe quòd, si Superioribus liceat subditis
 suorum promovendorum gratiam, et
 iis pœnitentias injungere, si fortè pro
 ræ judicentur ad eos Deo conciliandos
 ab amore proprio dimovendos; cum ad
 fectionem, & ea quæ illi conducunt, libere
 possint Superiores hortando consulendo
 movere, nihil apparet causæ, cur necesse
 sint, nec debeant, ad hanc quoque pœ
 ctionis viam capeffendam invitare: m
 caurionem adhibeant, nè quid indiscretè
 supra modum, aut intempestivè ab iis
 abstineantque à præscribendo, & certè
 quam singulis privatim definiendo, vel
 hoc, aut illud mortificationis genus im
 lendo, nisi cum aut rei necessitas desig
 ret, aut subditus ipse consilium à Super
 postulare.

*An ultra
 præscriptam
 regulam as
 sumenda?* 14. Ad extremum offenduntur
 nulli, quòd cum ad has pœnitentias ve
 mentiùs amplectendas invitantur, aut
 interdum à Regula nostra nobis præstita
 vix sufficere. Et tamen dubio procul si
 enucleatè rem pensitet, maximam hic amb
 guitatem latere clarissime comperiet. Ne
 qui sentiret, satis non esse, quod ex vi Reg
 læ præcepit super hac re B. P. N. nec is
 juriam faceret Beato Patri, qui quod sufficere
 ju

judicabat, Societati, in qua communis omnibus & eadem mensura valere non poterat, prudentissimè imposuit. At verò si sic interpretemur, ut contendamus non esse illic consistendum, ubi nullas metas fixit B.P.N. sed ulterius modico illo, quod præscribitur, expleto, ad ampliora properandum; tum demum Sanctorum Patrum doctrinæ conformia sentiemus, (licet enim Religioso, præter Regulæ suæ demensum, aliquid Domino liberaliter supererogare) & Religionum antiquarum vestigia prememus. Sic namque apud Palladium Angelus Pachomio respondet, facilem suis legem positam esse, quòd proveciores ea non contenti ulterius progressuri forent. Sanctus itè Hieronymus ad Eustochium, de custodia virginitatis, Religiosorum prisca illius sæculi morem refert: inter quos qui spiritu ferventiores erant, si quempiam communi orationis penso contentum, ad reliqua pietatis officia tardiorè animadverterent, illum ea propter non increpabant, sed dissimulato quod noverant, cum sepius visitabant, & prius incipientes provocabant magis orare, quàm cogebant. Quin & hoc ipsum consentaneum est ei quod B.P.N. declaravit. In eadem enim Regula docet liquidò ad majorem spiritus profectum, cum approbatione Superioris, eas

quemque sibi assumere posse, quas sibi
 gis ad eum finem expedire cognoverit.
 de liquet, quod qui sic locutus est,
equidem ut ex obligatione pœnitentias illas
sciendas habeant; tamen hæc poterunt
mi, &c. apertissimè testatus est à Re
 præscriptas, quæ præter unam diei Ve
 abstinentiam nullæ sunt, non sufficere.
 quid vetat quempiam ita colligere &
 tari: satis superque sunt, quas Regula
 ex obligatione mandat; eadem vero
 gula disertè fatetur nullas esse ex oblig
 ne injunctas. Quantumvis ergo mihi
 adhibeam, satis abunde fecero. Quod
 sit absurdum, quis non videt?

*Pœniten-
 tia exte-
 rioris fru-
 ctus.*

15. Quid quod in alia Regula, quæ
 3. parte depromitur, monet, quod *Castigatio immoderata esse non debet, sed
 discreta.* At hæc indiscretio nullatenus
 id, quod à Regula jubetur, cadere potest.
 Hinc ergo colligere est, aliud omnino
 terea suscipiendum esse. Quare constat
 qui in via perfectionis progredi cupiunt,
 debere mediis illis, quæ B. P. N. in Re
 lis & Constitutionibus commemoravit.
 rum è numero præcipua ista sunt. Max
 tamen iis piæ & frequenti meditationi
 cumbendum est, quæ hominem magis
 Deo devincit, & præter divinæ opis,

impetrat, subsidium, D. Thoma referente, ardentiores amoris divini flammæ elicit, & vehementiores actus educit. Juvat etiam mirum quantum pœnitentiæ & mortificationis exercitium, quod dum intrâ modum, & obedientiæ normam peragatur, ingentes gratiæ thesauros à Dei manibus impetrat; intimiùs Deo nos conjungit, & quod magni pendendum est, ad exactam Regularum aliarum, ut per singulas decurrentibus potest apparere, observationem confert. Nisi enim divinus amor, & nostri contemptus altas in animo nostro radices egerit, ægre Instituti nostri leges, quæ spiritûs fundamento stabilitæ mutuis se juvant operis, illibatæ servabuntur.

16. Ob id causæ acriter intueri par est, in qua reparandarum spiritûs virium necessitate versemur, & languorem, & inertiam nostram causari potius necesse est, quàm fervorem nimium criminari. Non est enim hoc tempore alteri orationi locus. Quod si inter primos illos fervores B.P.N. ævo in Societate, antequam ulla Regularum mentio facta fuisset, solemnes ageremus; contrahendæ fortassis habenæ videri possent, & impotentiores ardoris impetus, ut Epistola de Obedientiæ virtute, & alibi non semel loquitur, moderationis frenô coercendi. Sed quæ duæ eum ad ita sentiendû loquendûm-

In hac inertia potius, quàm fervor culpandus.

que causæ tum impellebant, nunc am-
sublatæ sunt: altera quod in illis medic-
tatem omnem transilire clarè arguerent,
altera quod inconsulto Superiore eas u-
pare convincerentur. Nunc autem nihil
de de alterutra videtur esse metuendum,
ut in aliquo deprehendatur immoderatu-
le fervor, monendus tantùm est, & in-
tentiori studio moderandus, non verò
in indiscretionem, quæ notatur in tam-
cis, sic animosè invehendum. Nam, ut
mel dicam, quemadmodum dedecet, ut
adito auditòq; Superiore hæc à subditis
erceri; ita non decet istis horum studiorum
appetentioribus sinè ratione facultatem
usum liberum denegari, aut eos ab illis
pacto, nulla urgente causa revocari.
enim in obedientiæ aut virtutum alio
desiderato studio constans quisquam pe-
nebit, qui non firmiter Deo conjunctus
niatur. Quia nihil spectabam aliud, Episcopi
læ finem statuo, meque orationibus vestris
plurimùm commendo. Romæ 8. Martii
1599.

Omniùm in Christo Servus

CLAUDIUS AQUAVIVAE